

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	—	—	—	8 kor
Félévre	—	—	—	4 "
Negyedévre	—	—	—	2 "

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Az utolsó felvonás.

Ha nem is hallottuk volna beavatott nagy emberek ajkáról, hogy hasonlíthatatlan, páratlan vitézségű seregeink most vivják nyugaton a sorsdöntő küzdelmet éreztük és érezzük, hogy a Kelet letörte után a nyugati nagy offenzívának meg kell teremteni a békét, a biztosított jövőt amelyet — Czernin szavai szerint — ki akarunk, ki tudunk és ki fogunk kényszeríteni.

Valami nyomasztó kétségtől szorongott a keblünk, mikor a hosszadalmas oláh békealkudozás konkrét eredményeiről még mindig nem tudunk semmi bizonyosat, — és most, egyszerű külügyminiszterünknek az osztrák főváros polgármesteréhez intézett, de valójában az egész kulturvilághoz szóló nagystílusú beszédéből olyan megnyugtatóan, biztatóan olyan reménységgel telve néz reánk az a jövő, amely a lefolyt véres tragediát csak hosszú, nehéz álomnak fogja látni.

Nem csupán az igazságnak mindent átható erejével és a jós látnoki tehetséggel, hanem a költő szemléltető, meglepettítő varázsalá állítja eléink a hatalmas történelmi drámát, amely most közeledik a végéhez. A sorsfordulat már beállott amikor békekötésre kényszerültek keleti ellenfeleink s amit az Oláhországgal megkötött békéről Czernin szavaiból megtudunk, fedi mindazokat az óhajtasainkat, amelyeket ezekhez az alkudozásokhoz

minden erdélyi igaz honpolgárnak fűznie kellett. Nem juthatott a számukra eléggő a mi jóindulatunkból, mert nem használták ki a konstellációt: „Tarde venientibus ossa!” Magára vessen, aki későn jutott kellő belátásra. Határaink biztosítása hasonló árulás ellenében, gazdasági előnyök az okozott galád pusztítás fedezésére és sokat szenvedett polgáraink kártalanítására, az aknamunka kellő módon való meggátolásának garántálása még a legkevesebb, amit joggal elvárhatunk s amit kihívásnak a jövőben sem lehet tekintenie annak a szomszédnak, aki botorul pártolt el nemzeti létének megteremtőtől és hosszú időn át egyedüli támaszától.

Ne a bosszú, megtorlás vágya fakadjon a lelkekben a rájuk lecsapott katasztrófából, hanem a katarzis, a lelki megtisztulásnak az a felemelő folyamata, amely önhibáink belátásból ered. De a külügyminiszter bölcsességéből ne csak ők tanuljanak, hanem az itthoniak is: mert ami ott a csehekről szól, másokat is illet.

Olyan élelésát, annyi férfias nyíltság olyan bátor szókimondás és amellet annyi bölcs tapintat sugárzik ki Czernin beszédéből, hogy őszinte bálmulattal kell meghajolnunk előtte. Nem a monarchiát alkotó népkonglomeratumban van a hiba hanem a nemzetiségiek vezetőiben, jobban mondvá félrevezetőiben, akiket ritkán vezet meggyőződés, hanem legtöbbször önérdék, haszonlesés. Ezeket méltán nézheti mindenki hazáruulóknak, mert nem-

csak gyengítik azt az erőt, amely az összetartásban rejlik, hanem fel is keltik ellenfeleinkben azt a hitet, hogy gyengék vagyunk, és erősítik azt a reményt, hogy bennünket legyőzve, lealázó békére kényszeríthetnek, amelyből hasznót várhatnak azok, akik a harcban oly hitszegő gyáva-sággal önmaguk becsületében gázolva, hagytak bennünket cserben, mert félrevezették őket.

Ebben az utolsó felvonásban, amelyre ellenfeleink bennünket kényszerítettek, a német ész és kitartás, a magyar lelkesedés és vitézség nyugaton úgy, mint délnyugaton, ki fogja vinni a gyors és döntő sikert, a biztosított jövőt; de joggal elvárhatja a monarchia minden egyes fiától hogy ott legyen a maga helyén és megfeleljen magáért, megfeleljen annak a kötelességnek, amely minden honpolgárral egyaránt közös.

„Minden ember legyen a fedélzetén, akkor győzni fogunk!” — mondja Czernin s mi mondjuk egy szívvel, egy lélekkel: „Ott leszünk!” Féltre most minden pártoskodással, visszavonással, kishitűséggel és elfoglaltsággal, amikor a létkérdéssel állunk szemben; most nem légvárakat kell építeni, hanem a katonának a lövészárokban, a föld népének az eke mellett, a hivatalnoknak az íróasztalánál, az iparosnak a műhelyében, a politikusnak az ország házában és mindenkinek a maga helyén azt a nagy gondolatot kell szolgálnia, hogy most győzzünk kell.

r.

Moldovai emlékeimből.

Szilágyi Irma hősi halála.

Irta: Meisel József.

Akiről írni akarok, az már nem él, meghalt. Hősi halált halt Bakauban 1916-ban. Egyik zimankós téli reggelen dec. hónapban 32 golyó járta át gyenge testét. Ma ott nyugszik valahol a bakauai temető egyik sarkában, ha ugyan temetőbe temették, és várja a sír ölen, idegen földben a feltámadás nagy napját.

Szegény Szilágyi Irma bölcsőjét — mint mondták nekem — Segesvárt ringatták 25—26 évvel ezelőtt. Édes anyja Medgyesen várta és talán várja ma is Irma hazatérését.

Irma Udvarhelymegyének valamelyik községében gyerekeket tanított . . . apró kis székyi fiúcskákat és leánykákat oktatott az A, B, C-re. Reggeltől estig velük élt, velük bibelődött, és ezért nagyon szerettek a kicsikék s a nagyok. De szerette őt más is. . . A harctéren volt az akit ő is szeretett. Főhadnagy jegyese volt, így beszéltek nekem. Esténként sokszor kiült az iskola elé, mert Szilágyi

Irma tanítónő volt és kereste azt a fényes csillagot, amely hirt hozott tőle és hirt vitt ő tőle is hozzá.

Egyszer aztán beborult a kis falúcska égboltozata. Jöttek az oláhok és menekültek és futottak a falusiak: a gyerekek és nagyok. — Irma néni, . . . őh jöjjön velünk! De Irmanéni nem ment. . . Irma néni honvéd-főhadnagy jegyese, ő magyar tanítónő, magyar nő, ő marad. És Irmanéni maradt.

Egy borongós őszi napon aztán elcipelték az Irmanéni. Gyalog és ökörszekerem tette meg az útát a többiekkel. Bakauban elszállították a többiőt. . . Kémkedéssel vádolták. Aztán bűnösnek mondták ki és Szilágyi Irma búskomor lett. . . Cellájában ült órákon át és sírt. De nem sokáig. Mosolyra nyíltak ajkai és örvendezett, hogy bűnösnek tartják. Úgy látszik, elméje is elborult, mert egy napon öngyilkosságot kísérelt meg. Észrevették és visszaadták fogolytársai az életnek.

Ekkor ismerkedett meg a jószágos P. Neumann Péter, moldovai minoritával, aki a nagyptaki (valea saceai) csángó magyarok lelki ügyeit igazgatta. A szákkalas moldovai pap, ki magyarul is be-

szélt, Irma lelkére hatott és azóta be-bejárogatott Neumann cellájába és rendszerint vett a reggeli szent miséken.

Mindennap ott térdelt és készült a nagy útra, ahonnan nincsen visszatérés. Lelke hetek múltán megnyugodott és várta, várta a végtárgyalást. Aztán dec. első napjaiban elvitték Szilágyi Irmát egy délelőtre. Délfelé hazajött és kimondhatatlan örömmel hirdette:

Elítélték. . . halálra ítélték. Meghalok hazámért. Négy haláloamat kérte, három ellene szavazott. A végén azt kérdezték: Kisasszony, mit tenne ön, ha szabadon bocsájtanók? En? Most a hazámért igazán kémkednék. . . Pater Neumann készítsen elő a halálra! "

Este meggyönt, éjjelét mély imában merülve töltötte. Reggel 6 órakor a bakauai minorita páter elhozta az Úr szent testét, mely megerősítette a gyenge, magyar nőt. Aztán felvette a legjobb ruháját pedig ezt is pénzével együtt a szegény fogolytársai között akarta kiosztani, de nem engedték meg.

Elbűcsözött mindenkitől, aztán kivitték a bakauai börtön mögé. Mig a cellában három minorita barát zsolozmázik és el-

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

A jövő munkája.

Roska Miklós dr. polgármester beszéde az 50-esek hangversenyén.

A húsvétot megelőző ünnep szombatján, a hitünk és lelkiünk szerinti föltámadás gyönyörű glóriájában a végtelen jószág isteni ihlettel szól az öt várakozó néphez mondván: Pax vobis. Ego sum. — Béke veletek. Én vagyok. A világ világosságának, a népek királyának ime első isteni ihlettel szava: béke veletek. Én vagyok.

És ezt a békét, a világ nyugalmát, a népek és nemzetek fundamentumát, a kultúra és haladás melegágyát romlásba döntötték a felfuvalkodottak, az isteni és emberi evolúcióval ellenkezni akaró hit-zsögök.

A négy esztendőnek vérzivataros multja, annak fenségében és fejleményében való részvétet, a nagy küzdelmek, a nagy harcok emlékeinek általánosságban való részletezését nem kísérel meg. Mindnyájan tudjuk, hogy e nagy harcok hogy e nagy küzdelmek emberieletti munkát, heroikus akaratot és megalkuvást nem tűrő győzelmet produkáltak. S a bennünk szunyodozó és magyar erő a szívünket és lelkiünket erősen összekötő hazafias érzés elképzelhető extázisban tört ki akkor, mikor az országban körülhordozták a véres kardot. S ez a véres kard — az Ég alján a földdel összefutó béke helyett — még mindig közöttünk van. És közöttünk marad mindaddig míg a rossz szellemtől megszállt ellenfeleink porba nem hajtják fejüket és töredelmes szívvel — belátva helyzetük tartatlanságát — békejebbet nem nyujtanak minékünk.

A polgárius társadalom áldott nyugalmát megrázta és fölzavarta a mozgosítás. E megrázkodtatásban és az azt követő időkben mindnyájunknak gondolata a haza védelme volt. Nem szorul bizonyításra, tény, ez így van, hogy e perctől kezdve legjobbjaink csak a haza védelmének fáradoztak. Lelki szemem előtt valahogy úgy elvonulnak a nemzeti lobogó alatt menetelő hős levették, a halállal

és minden bajjal bátran és délcegen szembe néző hadiak, és örömtelt szívvel kell megállapítanom, hogy míg a Máriás lobogó és a katonák hazaszeretete vezeti a kardot és feszíti az izmot, rajtunk a pokol kapui sem vesznek erőt.

Házi ezredünk hadban elesetteknek özvegyei és árvái felségelyezése érdekében gyűltünk ma össze. Indokolt lenne tehát, hogy az 50. gy. ezrednek sok hősiességgel, sok kitartással végig küzdött harcairól és azok méltatásáról emlékezzem meg. Harcairól, miket az orosz, a szerb és az olasz fronton végig küzdött. Lembergnél, Kirlovnál, míg utóbb 1915. év augusztus havában Ivángorodnál, hol az ezred hősiessége, és halált nem ismerő bátorsága megvívta az erődöket és a dícsőség mezején elesett hős kis öcsém temetést át kitűzte Ivángorod váromárá a győzelem lobogóját. Megemlékezhetem az olasz fronton véghez vitt teljesítményeiről, hol az ezred neve arany betűkkel van beírva a történelem lapjaiba. Továbbá az ezred eddigi fényes győzelméről Arsiero elfoglalásával, hol az oroszlané az 50-esek vették ki, s hol Ő felsége maga személyesen kitüntetésben és elismerésben részesítette a harcosokat. Megemlékezhetem az Isonzó fronton e teremben is jelen lévő alezredes parancsnoksága alatt sok csatában részt vett zászlóalj hősiességét, de mindezt az idő rövidsége miatt csak rapszodikuson említem meg, mert a még rendelkezésemre álló rövid idő alatt a szeretet és könyörület szövegnekével be akarok világítani a jó lelkekre és fel akarom kelteni a figyelmet arra hogy tettekkel tényezők legyünk a jó cselekedetek gyakorlásában.

Az én gondolavilágomat egészen betölti a charitatív munka. Betölti az a gondolat, hogy a jó cselekedetek gyakorlása Istennek tetsző szív szerinti munka. És különösen ma. Mert az a nagy evolúció, mely a lelkeket és egyedeket kormányozza, az az egoizmus nyomásztó akarata. Világot rengető eszmék, népeket felforgatót akaró tendencia uralja a lelkeket. Lenyűgözi az akaró ember lelki ideáljait és piederstálra emeli az egyéni

ént, annak minden romboló hatásával borzasztó programja az embermentő törekvéseknek.

Mert hiszen ha van cél, ha van ideál az emberi életben és következetesség az emberi cselekedetekben, akkor csak egy van a mi nemesítő momentum: mennyire tudom magam a polgáriusult társadalomban hasznossá tenni és mennyire tudom az összesség érdekében az emberi természetben rejlő és a jöfelé gravitáló akaratomat érvényesíteni. Nekem nem mondja senki sem azt, hogy a XX. század diadal-kapuján nem vonult be az excentricitásnak minden hőbortja. Bevonult az intellektueleknek tudákossága, akarathatnásága, ősi alap, jogcim és létezési jogosultság nélkül. És kérdem, vajon hódító hadjárata lesz-e ez az intellektueleknek, vagy pedig romboló, pusztító hadjárata egy önmagáról megfélemlkezett társaságnak, mely képzelt embermentő törekvéseivel csak rombolást, régi kultuszoknak pusztulását és minden a lelkiükbe csepegtetett szépségnek és ideálisnak szétzúllását fogja eredményezni? Oh nem! Ahol hiányzik a szív jóságán alapuló emberszeretet, ott minden egyéni önzés mellett, pusztul a lélek finomsága, elveszté értékét az emberfenség és marad minden a mi porias, ami üres. A gondolatok magasságában véges ésszel igazságot kereső ember útja csak egy lehet: a charitatív munkán alapuló szeretet, amely letörli a kömveket, sír a sírokkal, örvend az örvendzőkkel és jász lélekkel öleli magához az apátlan és anyátlan kisdedeket.

Ezt a munkát kell nekünk szeretnünk. Ennek a munkának érdekében kell küzdjünk, kell agítáljunk. Ez a munka édesítse meg jó cselekedeteinket annak minden kedvességével, annak minden fáradságával.

Mert ha az emberiség e borzasztó, pusztító munkája végre valahára véget ér, nekünk egy új generációt kell biztosítaniunk hazánknak. Ezt a generációt nekünk kell fölnevelnünk, nekünk kell rája ügyelnünk. Ez pedig mindnyájunknak szent kötelessége. Töltse be tehát mindnyájunknak lelkét a charitatív munkán alapuló szeretet, mely tud adni, dolgozni tűrni és mindent elviselni.

S a lelkiünk megteljen bizalommal. Én már derengeni látom a jövőt. A kishitűség kora már lejárt. Nemsokára újból fog hangzani az új feltámadás hajnalán az égi szavak: Pax vobis ego sum, béke veletek, Én vagyok!

Innen — onnan.

Megvan! Végre megtudtuk a nyári időszámítás előnyeit. Táviraítalag fordulunk Európa szaktekintélyeire, akik aztán felvilágosítottak, hogy a világitás korlátozása nagy szénmegtakarítással jár. Milliók maradnak zsebben azáltal, hogy a nap egy órával előbb kezdődik s előbb végződik. Most t. i. 11 óra a zár óra s ha a mutatót egy órával előbb visszük, akkor t. képen már 10 órákor végződik a nap. Ha most ehhez hozzászámítjuk, hogy a napok nyáron hosszabbak s csak 8 óra után sötétedik, vagyis az új számítás szerint 9 után, akkor szemmel látható hogy milyen nagy hasznok ömlenek. Ezt meg lehet érteni. Meg is értettük s szögyenkezünk négy napig, hogy erre nem gondoltunk. Négy nap mulva aztán egy szerény kis hírt olvastunk a lapokban hogy a zárórát a nyári időben kitöltjük 12 óráig. Ettől kezdve aztán nem szégyeltük magunkat.

*

Kormány üdvözlések. Nem sokat adunk a vármegyék bizalom nyilvánítására, mert tudjuk, hogyan készülnek. Van

mondják a halotti imát — Bakau térségén egy nő áll — egy magyar nő. Nem engedni hogy beköszök szemét. Ajkai mosolyra nyílnak... kezével búcsút int édes hazájának, övéinek, aztán a tiszteknek és katonáknak... Vezényszó... és Szilágyi Irma holtan összerogy. Az ott álló tiszték könnyeznek.

Igy mondta el ezt nekem P. Neumann Péter és így halt meg Bakauban egy magyar nő. — Te hős tanítónő, te hős magyar nő, merre nyugszol, merre porladozol, hogy kiszédjük mártír csontjaidat s ide temessük a többiek közé?

Kórházban.

Május havában volt, amikor a megye prefekta (főispánja) Hilerné francia bárónő közbenjárásával idegen nyelvet beszélő papot kért az egyik katonai kórház számára. Horváth Árpád bukaresti magyar missziós lelkész és Surányi László magyar minorita vállalkozott e munkára.

Egy szép napsugaras reggelén elindultak Corniból Husiba. Két kilométernyi út kellett megtenniök. Szent olaj, az Úr szent teste, aztán még levettük nyakunkról a skapuláreket, a szent képek is előkerültek a breviáriumból. Ezekkel indultak útnak. Siettek, hiszen 5 katona-hadifoglyunk várja az Úr Jézust, a szent kenetet. Vigasztalás után epednek. Ott haldokló katona a vad idegenben hajlára készül. „Szegény jó vitézek, legyetek nyugodtak, jönnék a lelkiatyák. És a lelkiatyák ezalatt már meg is érkeztek.

A báróné és a báró égo gyertyával

várták és kísérték fel az Urat a lakosztályukba. A szoba átváltozott templommá adórának és imádkoznak... Mjert? Ők tudják. Talán van miért? A kórház főorvosa Naumescu dr. bukaresti egyetem tanár, tehát művelt európai. Az adminisztráló főhadnagy, szökevény, erdélyi oláh. És várnak a lelkiatyák egy- két órát. Az engedély késik, a főorvos várja a Krisztust... a főhadnagy morog... Aztán megújnak és a bárónő a kórterembe vezeti az Úr Jézust. A szegény öt haldokló foglyú könybe lábát szemekkel üdvözli a betegek gyógyítóját: „Dicsértessék... Gelobt sei... pochvaljem. Amen. Amen... hangzik a válasz. Megbátottság, hideg borzongás futja át azokat kik fájdalmat enyhíteni jöttek.

— „És önök mit keresnek? Ezeknek? Ezeknek nem pap kell, hanem költő! Hangzik fel Naumescu ajkáról, míg a főhadnagy egyszerű vad káromkodással kituszkolja a két papot. Érmét áldásul főtisztelendő úr! őh ne hagyjanak el! kiáltások törnek fel a haldoklók kebeléből. És dobják a skapuláret, és némán áldást hirtének a papok a sebzett magyar, német és tót szívekre. Aztán némán hazatérnek... Dében kis levél jön a bárónőtől: bocsánatot kér és hálát ad az Istennek, hogy nagyobb insulzus nem érte az Úr Jézust... Azt is hírül adja, hogy Kellner, bécsi népfőlkölő meghalt, a többi ágonizál. Pár nap mulva őt halottat vittek ki metzelenül az oláh temetőbe pap, könny és részvét nélkül.

sok jó vármegyénk, amelyet inventarummal vesznek át az időszerű kormányok választókerületeikkel együtt. Ezek aztán biznak hajnalban, hajnal előtt, szárazon és vízen. Sokkal szimpátiikusabb s értéke-sőbb jelenség előttünk egy-egy bizalmatlansági nyilatkozat. Ennek már van tejeje. Megnyilatkozik benne a férfiu bátorság, önértet, öserő, gerinc és még sok becses dolog, ami gyógyszerárakban nehezen található. Ilyen szempontból nézzük Alsó-Fehér törvényhatóságának tavaszi közgyűlését is, amely nem fejezte ki ugyan bizalmatlanságát a Wekerle kabinettel szemben, de nem szavazott neki bizalmat sem. És ez már fontos és tiszteltreméltó. Mert ez itt történik a legszűkebb Alsó-fehérben, ahol eddig szeretett volna látni azt a kormányt, amelyet nem támogatnak bizalommal. Ez Alsó-Fehérben történik, amely nem tagadta meg az engedelmes-séget a darabantoknak sem; melegen ün-nepelte Tisza Istvánt a zsebkendő s a jan. 4-i epizód után; hozsannázott Lukács Lászlónak a sóipar vezérkari főnökének stb. stb. És most nem bizik. Eddigél még csak a koalíciót s az Esterházy-Wekerle kormányt részesítette e kitüntetésben. A koalíció, amely az Apponyi-féle népisko-lai javaslatát hozta, amelynek nemzeti jelentőségét csak most értjük igazában, s amelyet 1910-ben Tisza István elkörtés-kezdett; a Wekerle kabinet, amely az önálló magyar hadsereg felállítására s az önálló gazdasági berendezkedésre hozott biztosítékokat. Mindezekből csak az kö-vetkezik, hogy sok olyan kormányt kívá-nunk nemzetünknek, amelyekben Alsó-Fehér nem bizik.

HIRÉK.

— **Húsvét.** Még hideg, szeles időben ültük az ünnep első napját, de már másod-napián enyhülést kezdett a levegő s har-madnapján már lágy tavaszi napsugár szedte le a melegebb felöltöket a sétálók hátról. Ismét beköszöntött a tavasz mintha ez az egy heti epizód meg se za-varta volna. Amilyen hirtelen jött, ép oly hirtelen távozott is. Az ünnepi hangulatot nem igen zavarta. Mindkét nap megtelt az ősi székesegyház áldozókkal s imádko-zókkal. Első napján püspök urunk celeb-rálta az ünnepélyes szent misét s Pater Vargha Dánián mondott lelkeshangú szent beszédet. Húsvét második napján Soóthy Gyula mondta az ünnepi misét és Sándor Imre s. lelkész predikált.

— **Az V. sz. püspöki körlevél** fölhlívja a figyelmet a vall. és közokt. miniszternek az anya és csecsemő védelemnek érdeké-ben kiadott rendeletére, mely ezt a kér-dést az elemi, ismétlő, iparos és kereske-dőtanuló iskolák munkatervébe is bele óhajta illeszteni. Fölhlívja azonkívül a körlevél a lelkészkedő papságot a Magyar Fajegészségtani és Népesedés- politikai Társaság támogatására. Ennek a lehetet-len nevű társaságnak igen szép pro-gramja van, amely mélyen benyul nem-zetünk életébe s épen azért lapunk egyik legközelebbi számában mi is visszatérünk erre a kérdésre. — Azután a különböző kegyes célokra begyűlt adományok ki-mutatása következik. Külső missziókra begyűlt: 355 kor., egyházmegyei misszi-ókra 470 kor., Szt. Gyermekesg Társulata 321 kor., Szt. László Társulata 484 kor., Kath. Sajtóegyletre 1119 kor. stb. Összesen: 5347 korona.

— **Személyi hír.** Czernin Jenő gróf cs. és kir. főhadnagy, Czernin gróf kül-gyminiszter unokaöccse és Nagy Sándor jónévi festő művésznünk a húsvéti időben a püspöki aula vendégei voltak.

— **Meisel apát nálunk.** Kedves vendéget hozott a húsvéti ünnep körünkbe. A sokat szenvedett brassai apát néhány napra öccse látogatására városunkba érkezett. Barátai s ismerősei a legmelegebb szere-tettel fogadták.

— **Hangverseny.** Fényes és igazi művé-szi színterem mozgó hangverseny zajlott le a Vigadó falai közt április 4-én az 50. gyalogezred hadi özvegyeinek és árvái-nak javára. Már idestova négy éve ren-dezzük a hangversenyeket a hadiárvák és özvegyek felszélyezésére s egész az utóbbi időkig — nagyon helyesen — nem igen tettünk különbséget az ezredek közt. Minek is tettünk volna? Természe-tesnek találtuk, hogy minden város vagy község gondoskodik a maga területén élő hadi árvákról, s ne igazodjék ezredek szerint, mert ez nem szerencsés s nem is igazságos. Mert például igaz ugyan, hogy Gyulafehérvár besorozottjai na-gyobb részt az 50. gyalogezredhez tartoz-nak, de nem kizárólag; van közöttük hon-véd, tüzér, huszár, hidász és igen sokan különböző okokból más és más ezredek-hez kerültek. Igazságtalan és méltányta-lan tehát, hogy csak az ötvenesek hozzá-tartozóin segítsünk s a többieknek ne. El-vége ezek is a miénk, kötelességünk róluk gondoskodni, még ha nem is az 50-es vitézek családtagjai. A város ve-zetőségét figyelmeztetjük tehát, hogy jövő-ben törölje ezt az ezred szerinti meg-különböztetést. Mi nem akarunk az épen véletlenül nálunk időző garnizonok szer-int mozogni, hanem a saját szűkebb társadal-munk szegényein s árváin akarunk segí-teni. Ezt más szempontból is célszerűnek tartjuk. Nem akarjuk az ördögöt a falra festeni, de mondjuk, esetleg abban a sze-rencsében részesülhetünk talán a legköze-lebbi jövőben, hogy pl. a drága 28-as áruló cseh ezredet szállásolják el nálunk. Mit fogunk majd akkor csinálni, ha ők is ren-deznek itt helyben jótékonycélú hangver-senyt hőseik özvegyeinek s árváinak javára? Ezt az ezred megkülönböztetést tehát vegyük le a napirendről, mert eset-leg kellemetlen dilemmába kerülhetünk. — A hangverseny különben kétségkívül a legmagasabb nivójú volt az összes hang-versenyek közt, amelyeket e szezonban végighallgattunk. Igazi verbéli művészek produkciót élveztünk, s csak azt sajnáltuk hogy oly gyorsan repültek a percek s a program ijeszítő hamar lepergett.

Roska Miklós dr. polgármester be-szédre vezette be a műsort s ez a beszéd nemcsak hitvallása volt a magyar és ke-resztény embernek, de egyúttal utalt is mutatott a jövő charitatív munkájának. Az előkelő és formás előadás lelkes han-gulatot teremtett. Altmann Leo zene-akadémiai tanár következett aztán az ő mesteri játékával, amelyet már többször megcsodáltunk, de amelyet azért minden-nap örömmel hallgatnánk végig. Nemcsak az úgynevezett virtuoz darabjaival ara-tott frenetikus tapsokat, mint aminő pl. Bazzini Rondoja, hanem a klasszikus szépségű, egyszerű Schubert- kompo-zíciókkal is. A Bölcsháld meg is kellett is-mételnie. Természetesen ez a mesteri já-ték csak előnyösebbé vált olyan finom, meleg, művészi kíséretben, mint amilyen a Riszner né játéká. Az ő játéka mu-tatja épen, hogy milyen disztinált ér-zék és művészi diszkreció kell az igazi kíséretre. Ő sohasem feledi el, hogy kísér, s nem akar partnere rovására ér-vényesülni. Ehhez finom lélek s nagyfokú önmegtartózkodás is kell. Tomboló taps kí-sérte önálló programjainak is, különö-sen Chopin Nocturne-je keltett nagy ha-tást. Az értékes műlőbe méltóképen illesz-kedett bele dr. Perliné Halász Adél is gyönyörű énekzsámáival. Finom iskolá-zott kifejező hangja igazán elbűvölte a hallgatóságot, mely lelkesen ünnepelte a

művésznöt minden éneke után. Tosca imáját s Dellagna Vilanelle-jét elragadó szépen énekelte. Őt Csányi M karnagy kísérte briliros technikával. Az estélyt anyagilag is nagy siker koronázta, amely-nyben több mint tizezer koronát hozott a jótékony célra. Elismeréssel kell meg-emlékeznünk Fuchs Nándor nagykeres-kezőről, aki az egész hangversenyt nyél-be ittötte s igen sokat fáradozott nemcsak az erkölcsi, hanem az anyagi siker biztosítá-sában. Az eredménnyel meg lehet eléged-ve.

— **Gimnáziumi tanfolyamok.** A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszterium-nak humánus rendelete alapján VII. és VIII. oszt. katonatanulóink április 28.-ig tartandó tanfolyamra tértek vissza gim-náziumainkba. Főgimnáziumunkhoz öt VII. oszt. és tíz VIII. oszt. katonatanuló jött a tanfolyamra. Van közöttük olyan, aki 9 havi orosz hadifogság után mint csere-rokkant került haza, s van 39 éves család-apa is, akinek a feje ismételt frontszolgá-latban öszbe borult. Rangjuk méltósága is különböző; a gefreiterségtől a főhad-nagsági képviselővel van a ranglista minden fokozata tarka vegyülékben. Ezek a hadi tanfolyamok különös képet adnak iskolánk életének és munkájának; minden tekintetben kívánatos azonban, hogy is-mét visszatérjenek a régi, normális álla-potok.

Halálozás. Soóthy F. Szaniszló. sztr. Ferenczendi áldozópap életének 53. áldozópapságának 31. évében Fogarason elhunyt.

— **Egyháztanácsi ülés** lesz vasárnap. április 7.-én délelőtt fél 11 órakor a város-ház nagytermében s utána hitközségi népszövetségi ülést tartanak ugyanott.

— **A Népbank évi jelentése** 50,3542 kor. évi nyereségről számol be. Ebből részvé-nyeseknek 9 százalékos osztalékot juttat-tak, jótékonycélra 1500 koronát adtak.

— **Városi közgyűlés** lesz f. hó 10.-én. Kisebbségi jelentésü ügyek kerülnek tár-gyalásra.

— **Eljegyzés.** Székely Irénkét Gyulafe-hérvárról eljegyezte dr. Kalvelage Alex. császári német birodalmi tábori se-gédorvos Horst-Emscherből (Westfália).

— **A Csiky Miklós emlékre** a helyszo-lnokai esperes kerület papsága 89 koronát adományozott. Eddig 1182 kor. 73 fill. küldtek be szerkesztőségünkhez.

Jótékonyág. A népkönyhára Baruch Mór 200 kor., Rosenberg Mór 20 kor. adott, özv. Löw Károlyné pedig adta az ünnep első napi ebédhez szükségesséket. Soóthy Gyula a hadi árvák javára 43 kor. 20 fillért adományozott.

— **Halálozás.** Popp János, Popp József plebánus édes apja április elsején elhunyt Sárpatokon.

— **A modern lakásberendezésről** és díszítéséről, miképen rendezhetjük be la-kásunkat művészi és izléselesen, példák-kal illusztrálva pénteken, április 12.-én d. után 6 órakor az Urániában Hajts Géza okl. mérnök, tart. főhadnagy előadást fog tartani. Jegyek az Uránia pénztáránál válthatók. A tiszta jegvedelem a 46-osok özvegyek és árvák jövedéyalapja javára lesz fordítva.

— **Választmányi ülés.** Az Irodalmi Tár-sulat április 11.-én délután 5 órakor vá-lasztmányi ülést tart a főgimn. tanácsko-zó termében.

— **Fölvétel tanítónőképzőbe.** A szt. Ferenczendi nővérek nagyszabedű elemi tanítónőképzőjébe a jövő iskolai évre való fölvételért f. évi június hó 15.-éig kell a fölszerelt folyamodványt az igazgatóság-hoz beküldeni. Az intézet egészen modern berendezésű internátussal van összeköt-ve. Az internátusban a havi ellátási díj 90 korona. Kívánatra szívesen küld prospek-tust az intézet előjárására.

A szt. Ferenc-rendi nővérek nagyszabású polgári tanítónőképzőjébe a jövő iskolai évre való felvételért szintén f. év június hó 15-éig kell a felszerelt folyamodványt az igazgatósághoz beküldeni. Az internátusban a havi ellátási díj 100 korona. Kívánatra szívesen küld prospektust az intézet előjárására.

A Zsófia Gyermekszanatorium jelentése. A magyar gyermekvédelem egyik legfontosabb ágazatának a beteg gyermekek megvédésének ügyét szolgálja a „Zsófia Országos Gyermekszanatorium Egyesület”, amely most számol be dr. Fodor Oszkár kir. tanácsos, főigazgató jelentésében háborús tevékenységéről. Szinte leküzdhetetlen látszó nehézségek dacára megépítette Balatonszabadin a beteg hadi árvák első gyermekszanatoriumot, amely háborús komoly alkotás felavatása iránt az ország társadalma osztatlan lelkesedést tanúsított. Ezen intézetben is, mint az egyesület másik balaton szanatoriumában Almádiban, díjtalanul kezelik a nemzet beteg kisdeteit, akiket kisérőjükkel együtt ingyen vasúti jeggyel is ellát a Gyermekszanatorium központja: Budapest, VIII. Stáhlly út 18., ahová a bélyegtelen felvételi folyamodványok intézendők. Balatonszabadin legelső sorban hadiárvákat, fogságban sanyalódók, rokkantak és katonai szolgálatot teljesítő kisdeteit veszik fel. A társadalom magyar viszonyok között szinte páratlanul mondható érdeklődéssel és áldozatkészséggel kísérté állandóan figyelemmel a Zsófia Gyermekszanatorium céltudatos munkáját, amennyiben 7 évi fennállása alatt 2.786.488 kor. vagyonhoz segítette. A lefolyt évben a Balatonszabadi Gyermekszanatoriumra 411.554 koronát, az Almádi szanatoriumra és egyéb gyermekvédelmi célokra 97.734 koronát fordított az egyesület, míg a Központi Zsófia Gyűjtő Gyermekórházra, mely a főváros egyik legszebb helyére, a Rózsadombra kerül, első építési részlet gyanánt 300.000 koronát irányozott elő.

IRODALOM.

Élet. Szépirodalmi képes heii folyóirat hűsvéti száma gazdag tartalommal jelent meg. A kitűnő folyóiratot melegen ajánljuk olvasóinknak. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest I. Fehérvári út 15-c. Előfizetési ára egész évre 30 korona.

Magyar Kultura. P. Bangha szerkesztésében megjelenő kitűnő folyóiratot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII. Horánnzky-u. 20. Előfizetési ár: egész évre 20 kor.

Papok közlönye. Melléklete: Pázmány Péter. Igen jól szerkesztett folyóirat lelkipásztorok számára. Van benne erkölcs-tan, liturgia, zene, aszketika, tárgyal gyakorlati eseteket; jogi, autonómiai stb. s ad ezenkívül szent beszéd vázlatokat is. Szerkeszti: Czapik Gyula dr. theol. tanár. Temesvár, papnevelő intézet. Előfizetési ár egész évre 14 korona.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

Áprilisi Reláció.

VII. Reláció. Papi hűsvéti lelkigyakorlatokról szóló jelentés. rsz. 376. 6 f. (Csak esperesek részére).

Májusban Reláció nincsen előírva.

Juniusi Relációk.

VIII. Reláció: Első áldozásról s a hűsvéti időben végzett gyónásokról szóló kimutatás. Rsz. 377.

VII. Reláció: (U.e. esp. részére, rsz. 378.)

IX. Reláció: Tavasz koronagyűlés jegyzőkönyve. rsz.379.

(Csak esperesek részére.)

Juliusi Relációk.

X. Reláció: Iskol. szóló jelentés. rsz. 380.

X. Reláció (B. I.): Fiúgyerm. isk. kimut. Esperesek részére rsz. 408.

X. Reláció (B. II.): Leánygyerm. isk. kimut. Esp. r. rsz.409.

XI. Reláció: Hitoktat. szóló jel. rsz. 381.

XI. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 382. Márciusban Reláció nincsen előírva.

Augusztusi Reláció.

XII. Reláció: Kath. egyesületekről szóló jelentés. rsz. 383.

XII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

XIII. Reláció: Plebániai schematismusi adatok. rsz. 385.

XIV. Reláció: Szerzetesházak schem. adatok. (Csak házfőnökök r. rsz.386)

Novemberi Reláció.

XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzvk. Csak esperesek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz.388.

Különféle egyházi nyomtatványok:

Matricula Baptisatorum. Bel és külv. rsz. 389 b. és 389 k.

Matricula Confirmatorum rsz. 390.

Matricula Copulatorum. rsz.391.

Eljegyzési anyakönyv. (Liber Sponsalium.) (Magyar ny.) rsz. 392.

Matricula Conversorum. rsz.393.

Matricula Apostatarum. rsz. 395.

Matricula Defunctorum. rsz. 395.

Matricula Mixta Matrim. rsz. 396.

A csupán polgári házasságot kötöttek anyakönyve. rsz. 397.

Ügyviteli napló. 1 old. 10 tétel.) rsz. 398.

Fenntti nyomtatványoknak ive 12 fillér.

Extractus Baphtisat. drb. 6 fill. rsz. 399.

Extr. Copulatorum. drb. 6 fill. rsz. 400.

Extr. Defunctorum. drb. 6 fill. rsz. 402.

Bérmálási lap. 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.

Hirdetési bizonyítvány. drb. 2 f. rsz. 403.

Idegen jegyesekről szóló értesítvény. drbja. 2 fillér. rsz. 404.

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-ucca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák pluvialék velumok, baldachinok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés * és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek.

FLEMMICH A. FIAI

simas és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és karpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból

a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Felelős szerkesztő: Rass Károly.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi Könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.